

Oversete platformsarbejdere

Migration, metodologisk nationalisme og dansk arbejdsmarkedsforskning i en brydningstid

Andersen, Magnus; Spanger, Marlene

Published in:
Norsk Sosiologisk Tidsskrift

DOI (link to publication from Publisher):
[10.18261/nost.8.1.3](https://doi.org/10.18261/nost.8.1.3)

Creative Commons License
CC BY 4.0

Publication date:
2024

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Andersen, M., & Spanger, M. (2024). Oversete platformsarbejdere: Migration, metodologisk nationalisme og dansk arbejdsmarkedsforskning i en brydningstid. *Norsk Sosiologisk Tidsskrift*, 8(1), 1-14.
<https://doi.org/10.18261/nost.8.1.3>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Oversete platformsarbejdere: Migration, metodologisk nationalisme og dansk arbejdsmarkedsforskning i en brydningstid

Neglected platform workers: Migration, methodological nationalism and Danish labour market research in a time of crisis

Magnus Andersen

Uvhengig forsker

maus.andersen@gmail.com

Marlene Spanger

Lektor, Institut for Politik og Samfund, Aalborg Universitet

spanger@dps.aau.dk

Sammendrag

Med afsæt i strejken i vinteren 2021 i forbindelse med platformvirksomheden Wolts ændring af weekendbonussen for deres bude udforsker denne artikel relationen mellem transnational arbejdsmigration og platformsarbejde i 'gig-økonomien' på det danske arbejdsmarked. På trods af den stigende opmærksomhed mod digitalisering af arbejdet og de digitale platforme inden for dansk arbejdsmarkedsforskning er spørgsmålet om transnational arbejdsmigration fraværende. For at komme denne uopmærksomhed i møde stiller artiklen følgende spørgsmål: Hvordan udfordrer relationen mellem transnational migration og platformsarbejde den herskende nationale logik i den danske arbejdsmarkedsforskning? Artiklen undersøger, hvordan den nuværende danske arbejdsmarkedsforskning skaber en række teoretiske og metodologiske blinde vinkler i sin forskning om platformsmidieret 'gig-arbejde'. Med udgangspunkt i en migrants fortælling diskuterer artiklen disse vinkler og analyserer konsekvenserne af de gråzoner, der findes i den nuværende forskning. Artiklen bidrager således med et skærpet fokus på relationen mellem transnational migration og platformsarbejde på det danske arbejdsmarked.

Nøkkelord

digitale platforme, arbejdsmigration, arbejdsmarkedsforskning, transnationalisme, platformsarbejde

Abstract

With point of departure in the strike in the winter of 2021 against the platform company Wolt proposed change to the weekend bonus for their couriers, this article explores the relationship between transnational labour migration and platform-mediated work in the gig economy of the Danish labour market. Despite the increasing attention towards digitization of work and the digital platforms within Danish labour market research, the issue of transnational labour migration remains absent. This article addresses this absent perspective and asks the following question: How does the relationship between transnational migration and platform-mediated gig work challenge the prevailing national logic in Danish labour market research? The article examines how current Danish labour market research creates several theoretical and methodological blind spots in the research on platform-mediated gig work. From the perspective of one migrant worker, the article analyses these angles

and discusses the consequences of the grey areas found in current research. Thus, the article contributes with a sharpened focus on the relationship between transnational migration and platform-mediated gig work on the Danish labour market.

Keywords

digital platforms, labour migration, labour market research, transnationalism, platform labour

Migranter på Kongens Nytorv

Den 26. februar 2021 var en bidende kold aften på Kongens Nytorv i København, mens vi bevægede os rundt imellem en lille skare på omtrent 40 mennesker iført lyseblå jakker med *Wolt* på ryggen. De blev ledsaget af 150 andre på pladsen, som blandt andet talte cykelbude fra Bring og PostNord samt en række afdelinger fra den danske fagforening 3F. Woltbudene var samlet i anledning af en strejke mod platformsvirksomheden Wolts ændring af weekendbonussen for deres bude. Wolt er en af de største udbydere af madudbringning i Danmark. Som en del af den voksende 'gig-økonomi' i både Danmark og resten af verden (Woodcock & Graham, 2020) organiserer Wolt sine bude som såkaldte partnere, hvor de med ansættelsesstatus som selvstændige erhvervsdrivende udfører madudbringning medieret af Wolts digitale platform. På grund af deres ansættelsesforhold som selvstændig er budene ikke overenskomstberettiget, hvilket betyder, at de ikke har ret til feriepenge eller løn under sygdom. Men med ændringsforslaget af weekendbonussen, der betød en væsentlig forringelse af deres indkomst, fik en række bude nok og indkaldte til strejke. "I de sidste uger har vi kørt rundt i minusgrader. Som tak skærer de i vores løn", udtalte en af initiativtagerne, et Wolt-bud fra Spanien til *Politiken*, et par dage før den kortvarige strejke. De strejkendes budskab var klart og blev gentaget utallige gange som kampråb: *No more pay cuts!* Strejken begyndte lidt efter klokken 17.00, hvilket er myldretid for madudbringning i København. Den var nøje planlagt med hjælp fra Wolt Workers Group, der på græsrodsmaner siden slutningen af 2019 har forsøgt at organisere en lang række bude i de større danske byer.¹ Fælles for mange af budene såvel som initiativtagerne Wolt Workers Group, der var til stede på Kongens Nytorv, er, at de hovedsagelig er migranter fra både EU- og ikke-EU-lande. Det er svært at forestille sig, hvordan platforme som Wolt ville kunne eksistere i sin nuværende form uden disse migranter.

Med afsæt i denne strejke er det vores ærinde i denne artikel at demonstrere, hvordan den aktuelle og udbredte relation mellem arbejde i gig-økonomien og transnational migration stiller en række teoretiske og metodologiske udfordringer for den nuværende danske arbejdsmarkedsforskning, hvis vi vil forstå migrantens rolle for de digitale platforme. Særligt vil vi foretage to nedslag i dansk arbejdsmarkedsforskning. For det første vil vi diskutere, hvordan de digitale platforme betragtes som forstyrrende for de analytiske redskaber, som denne forskning ofte anvender. Her er der tale om binære analytiske kategorier som 'atypisk/typisk arbejde', 'etablerede/ikkeetablerede' og 'dansker/udlænding' og empiriske kriterier som 'manglede overenskomster', '37-timers arbejdsuge' og 'ordentlige arbejdsvilkår', som bidrager med en helt særlig vidensproduktion om indretningen af det danske arbejdsmarked (se for eksempel Ilsøe, 2017; Ilsøe & Larsen, 2021b, 2021a; Rasmussen et al., 2019). Med andre ord er der tale om analytiske kategorier og kriterier, der udspringer fra det selvsamme empiriske felt, som er undersøgelsesobjektet for denne forskningstradition. I denne artikel stiller vi skarpt på de analytiske begrænsninger, som denne tilgang har. For det andet

1 Fagbevægelsens opbakning på Kongens Nytorv har sidenhen ført til et øget samarbejde, og fagbevægelsen har søsat sit eget mobiliseringsprojekt for platformsarbejdere, hvor en af initiativtagerne til Wolt Workers Group er blevet ansat som organisator.

sætter vi fokus på, hvordan migranternes virke og rolle er fraværende i den nuværende danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde, til trods for at diverse danske medier fra *Fagbladet 3F* over *Politiken* til *Børsen* samt den internationale forskning demonstrerer, hvorledes migranter er uundværlig for 'platformsvirksomhedernes' modus operandi (se for eksempel Altenried 2021; Altenried, Bojadžijev, og Wallis 2020; van Doorn og Vijay 2021; van Doorn, Ferrari, og Graham 2022; Newlands 2022).

Vores ærinde i denne artikel er således at diskutere nogle af de udfordringer, som den danske arbejdsmarkedsforskning står over for, for dernæst at præsentere en læsning af relationen mellem transnational migration og platformsarbejde set fra migrantens perspektiv. Med afsæt i kritisk migrationslitteratur efterlyser vi dermed et perspektiv på platformsarbejde, der rækker ud over det hidtidige nationalanalytiske blik. Således stiller vi i denne artikel følgende spørgsmål: *Hvordan udfordrer relationen mellem transnational migration og platformsarbejde den herskende nationale logik i den danske arbejdsmarkedsforskning?*

Artiklen falder i fire afsnit. Først præsenterer vi de metodiske overvejelser i forbindelse med produktionen af det empiriske materiale om migranternes platformsarbejde i Danmark samt indsamling af tidligere arbejdsmarkedsstudier i en dansk kontekst. Dernæst diskuterer vi den danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde. På den ene side diskuterer vi den eksisterende litteraturs kortlægning og udbredelse af platformsvirksomheder og -arbejde ud fra kategorierne 'kapitalplatform' og 'arbejdsplatform', hvilket rejser et centralt spørgsmål om, hvordan vi skal forstå arbejdsbegreb i dens relation til digitale platforme som virksomhedsmodel. På den anden side diskuterer vi den danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejds konsekvenser for det danske arbejdsmarked, der særligt har kredset sig om, hvordan de digitale platforme leder til en undtagelsesvis stigning i prekære arbejdsforhold. For det tredje sætter vi disse to diskussioner ind i en bredere kontekst ved at introducere begreberne *metodologisk nationalisme* og *migrationsinfrastruktur* hentet fra kritisk migrationsteori. Disse begreber sætter os ud over den særlige nationalstatslige logik, der karakteriserer den hidtidige danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde ved at tage migrantens perspektiv. Med afsæt i denne kritiske migrationsteori analyserer vi i det sidste afsnit af artiklen Lucas' transnationale migration fra Rumænien til arbejdet som Wolt-bud i Københavns gader. Lucas' fortælling illustrerer en række af de dynamikker, der er indlejret i relationen mellem transnational migration og platformsarbejde, og hvordan disse dynamikker udfordrer de institutionelle kategorier, der karakteriserer det danske arbejdsmarked. For mens migranterne indtil videre er usynlige i den danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde, er de som madudbringere utrolig synlige i hverdagens bybillede, for eksempel på Kongens Nytorv den sene februaraften, hvis man blot ser og lytter efter.

Metodologiske overvejelser

Foruden feltarbejdet på Kongens Nytorv trækker vi på 15 kvalitative interviews med mandlige migranter i aldersgruppen 25–45 år fra henholdsvis Rumænien, Italien, Grækenland, Slovakiet, Bangladesh, Argentina, Tyrkiet og Nepal, der alle arbejdede på Wolts platform i København, da interviewet blev udført. Således har vi både interviewet EU-borgere, ikke-EU-borgere og borgere med dobbeltstatsborgerskab. På trods af deres opholds- og arbejdstilladelse arbejder de alle lige meget på Wolts platform, og vores materiale viser således, at deres arbejdsliv ikke er afhængigt af dette forhold.² De oplever, med andre ord, de

2 For at modtage SU (Statens Uddannelsesstøtte) som ikke-dansk statsborger skal man kunne dokumentere at have udført minimum 10–15 timers arbejde per uge.

samme arbejdsvilkår. Dertil har vi interviewet Wolts direktør i Danmark og ført en lang række uformelle samtaler med forskellige afdelinger i fagforeningen 3F. De formelle interviews blev foretaget i efteråret 2021 og efteråret 2022. Derudover har vi indsamlet et arkiv af Wolts marketingmateriale og fulgt Wolt-budenes interaktion i forskellige Facebook-grupper siden 2020.³ Baseret på de 15 interviews med migranter har vi valgt Lucas' historie, idet den indfanger mange af de overordnede dynamikker og bekymringer, der går på tværs af migranternes fortælling om deres rejse til Danmark og arbejdet som madudbringer hos Wolt. Lucas' fortælling er således ikke repræsentativ for alle migranter, der arbejder på digitale platforme, men giver et unikt indblik i en række af de forhold, der gør sig gældende for dem alle.

Foruden de 15 interviews med migranter hviler artiklen også på en lang række publicerede rapporter, videnskabelige artikler og bogkapitler, der bidrager til den danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde. Indsamlingen af dette materiale har, på den ene side, taget udgangspunkt i de videnskabelige kanaler, hvor arbejdsmarkedslitteraturen bringes, såsom *Nordic Working Life Studies* og *Tidsskrift for Arbejdsliv*. På den anden side har indsamlingen taget udgangspunkt i afsluttede såvel som aktuelle eksternt finansierede forskningsprojekter. Her er der både tale om europæiske, nordiske og danske projekter: *Social dialog i platformøkonomien* bevilliget som et delprojekt af Europa-Kommissionen i 2017, *Digitalisering af servicearbejdet* medfinansieret af HK Privat, HK Handel og Dansk Erhverv, *Den digitale økonomi på arbejde – integration og segmentering i hybride arbejdsmarkeder* bevilliget af Velux Fonden i 2019, *Risici og arbejdsmiljø blandt unge på de nye digitale arbejdsmarkeder* bevilliget af Arbejdsmiljøforskningsfonden i 2018 og *The Future of Work: Opportunities and challenges for the Nordic models* bevilliget af Nordisk Ministerråd i 2017.⁴ I det følgende afsnit diskuterer vi, hvordan dette videnskabelige felt indtil videre har fortolket de digitale platformes opblomstring på det danske arbejdsmarked.

Dansk arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde

I løbet af de seneste ti år har nye former for digital teknologi reorganiseret forholdene på det danske arbejdsmarked med nye former for sofistikeret arbejdsdeling, hvor arbejdet medieres gennem et væld af digitale platforme, som vi for eksempel ser det hos Wolt. Denne udvikling af arbejdsmarkedet har også fundet vej ind i dansk arbejdsmarkedsforskning, der siden 2017 har affødt en række empiriske studier, som vi hilser velkommen. Disse empiriske studier redegør kvantitativt såvel som kvalitativt for, hvordan en stigende digitalisering af det danske arbejdsmarked har muliggjort indtoget af en lang række både internationale og nationale 'platformsvirksomheder' såsom Uber, Happy Helper, Hilfr, Wolt og Chabber. Foruden kortlægningen af, hvor udbredte disse digitale platforme er, har det primære fokus for disse studier været at undersøge, hvordan de digitale platforme kan være et springbræt for danske statsborgere ind på det danske arbejdsmarked (Ilsøe et al., 2020; Ilsøe & Jesnes, 2020; Ilsøe & Larsen, 2020; Laursen et al., 2021; L. Y. Nielsen & Nielsen, 2020; M. L. Nielsen et al., 2021; Rasmussen et al., 2019).

3 Kontakten til arbejdsmigranterne blev etableret ved hjælp af *snow ball*-metoden med hjælp fra en praktikant, studerende og bekendte. Interviewene blev optaget og er foretaget på engelsk. De varede fra en til en halvanden time. Migranterne blev informeret om forskningsprojektet og formålet med interviewene, som de alle har givet deres samtykke til. Alle interviewede migranter er anonymiseret. Deres navn, lokalområde og mindre byer er blevet ændret. Alle citater fra interviewene er oversat af artiklens forfattere.

4 Denne kortlægning af finansieringskilderne til forskningsprojekterne om digitale platforme på det danske arbejdsmarked viser også, hvordan en række af arbejdsmarkedets parter er filtret ind i og har haft en politisk interesse for produktionen af viden om platformsarbejde.

Forskningen har i overvejende grad foretaget en række empiriske kortlægninger af de digitale platformes betydning blandt 'danskerne'.⁵ I en af de første undersøgelser i en dansk kontekst, *Digitalisering af arbejdsmarkedet: Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme* (2017), udarbejdet af Anna Ilsøe og Louise Weber Madsen (se også Ilsøe, 2017), bliver den digitale platform forstået som et fænomen, der formidler mellem to parter, 'arbejdstager' og 'arbejdsgiver'. Med afsæt i et policynotat publiceret af JPMorgan Chase & Co Institute argumenterer Ilsøe og Madsen for, at platformvirksomheder skal opdeles i to forskellige kategorier: 'arbejdsplatforme' og 'kapitalplatforme', idet ikke alle digitale platforme formidler mellem to parter på samme måde. Denne opdeling af platforme hviler også på en særlig idé om, hvad der er arbejde, og hvad der ikke er arbejde. 'Arbejdsplatforme' refererer til digital formidling af arbejdsopgaver, der giver en skatteberettiget indkomst (for eksempel Wolt eller Happy Helper). Anderledes refererer 'kapitalplatforme' til, at individets indkomst udspringer af en vareliggørelse af private ejendele såsom hus eller bil (for eksempel Airbnb eller GoMore). Ifølge Ilsøe og Madsen er kapitalplatformen "i princippet ikke en del af arbejdsmarkedet, da indtægterne fra udlejning via platformene betragtes som kapitalafkast" (, se også Ilsøe & Larsen, 2020, 2021a, 2022; Ilsøe & Madsen, 2017, s. 9). Den vareudveksling, der finder sted på kapitalplatformen, forstås derfor ikke som en udveksling af arbejdskraft, selvom en lang række arbejdsprocesser indgår i udvekslingen af vare såsom udlejning af ens lejlighed eller bil, der for eksempel kræver rengøring før og efter udvekslingen. Opdelingen sætter således klare begrænsninger for, hvilken empirisk såvel som teoretisk viden der kan opnås. Specielt når det angår, hvordan det afgøres, hvem der udfører et platformarbejde på arbejdsplatforme.

På baggrund af opdelingen mellem arbejds- og kapitalplatforme undersøger en række studier, hvordan platformarbejdet på det danske arbejdsmarked producerer nye former for prekære arbejdsforhold (Ilsøe & Larsen, 2020; se f.eks. M. L. Nielsen & Laursen, 2020; Rasmussen & Madsen, 2017). I disse studier trækkes der på den fornyede og brede interesse for de såkaldte utraditionelle beskæftigelsesforhold eller atypiske ansættelser, som i dansk arbejdsmarkedsforskning blev reintroduceret med økonomen Guy Standings *The Precariat* (2011) (se Gleerup et al., 2018 for en diskussion). Det stigende fokus på disse beskæftigelsesforhold har affødt konklusioner, som blandt andet arbejdsmarkedsforskerne Stine Rasmussen og Per Kongshøj Madsen når frem til i "Platformøkonomien og Prekariatet" (2017), hvor arbejdet på de digitale platforme lader til at være behæftet med en vis usikkerhed til beskæftigelsen, der "er kendetegnet ved færre rettigheder end det arbejde, der er på det traditionelle, offline arbejdsmarked". Arbejdet gennem de digitale platforme, som forfatterne herefter fortsætter, "må betegnes som prekært i den forstand, at der er tale om løn- og arbejdsvilkår, der er ringere end forholdene på det regulerede arbejdsmarked" (Rasmussen & Madsen, 2017, s. 56).

Rasmussen og Madsens (2017) artikel er et af de første bidrag i en dansk kontekst, der behandler 'platformøkonomien' ud fra det, de kalder en 'arbejdsmarkedssynsvinkel'. Som ovenstående citat viser, hviler deres undersøgelse af arbejdet i 'platformøkonomien' på en særlig logik om, hvad der anses for at være 'typiske og 'atypiske' arbejdsformer (se Ilsøe & Larsen, 2022 for et nyere eksempel). Som Rasmussen og Madsen for eksempel også skriver, er det "uklart, om der udføres et reelt arbejde, som den der finder sted på det etablerede arbejdsmarked, eller om man netop blot deler eller udveksler ydelser eller produkter" (Rasmussen & Madsen, 2017, s. 60). Som resultat heraf betragtes platformarbejdet ikke som 'reelt', da 'et reelt arbejde' udelukkende kan udføres på det 'etablerede' – underforstået

5 De angivne situationstegn understreger, hvordan forskningen trækker på en nationalstatlig logik.

det nationale – arbejdsmarked. Platformsarbejdet anses således for at være en del af det stigende 'atypiske' arbejde, der, modsat 'typisk' arbejde, er behæftet med prekæritet.

Således har de digitale platformsvirksomheders indtog på arbejdsmarkedet affødt en vigtig diskussion i arbejdsmarkedslitteraturen, der kredser om spørgsmålene: Hvad er arbejde? Og hvad er 'reelt arbejde'? Og hvilke begrænsninger giver det, at arbejdsmarkedets egen logik og kategorier (for eksempel 'atypisk arbejde' eller 'det etablerede arbejdsmarked') bruges som analytiske greb i det videnskabelige arbejde? Risikoen ved, at det 'etablerede' nationale arbejdsmarked danner grundlag for den videnskabelige analyse, er, som sociologen Ursula Huws fremsætter i "Logged Labour: A New Paradigm of Work Organisation?" (2016), at de samme historiske kategorier er tilbøjelige til at give analysen skyklapper på. Det viser sig særligt, argumenterer Huws, når vi forsøger at forstå 'nye' forstyrrelser af det 'etablerede' arbejdsmarked, som for eksempel fremkomsten af platformsarbejde. Den videnskabelige analyse af organisatoriske ændringer af arbejdet er altså ude af stand til at forstå den "stigende forskel mellem normative standarder og observerbare realiteter" (Huws, 2016, s. 8, vores oversættelse). Vores argument er, med andre ord, at den danske arbejdsmarkedsforskning forsøger analytisk at tvinge den igangværende digitale transformation af arbejdet ind i historisk betingede nationalstatlige kategorier, som betyder, at den transnationale migrations centrale rolle overses. Med denne analytiske tvang går kompleksiteter og forskydninger, som relationen mellem platformsarbejdet og transnational migration skaber, tabt.

Metodologisk nationalisme og transnational migration

På linje med Huws' indvendinger fra arbejdsmarkedsforskningen finder vi begrebet metodologisk nationalisme (Glick Schiller & Salazar, 2013; Wimmer & Glick Schiller, 2003) fra den transnationale migrationslitteratur relevant, når det drejer sig om at forstå migranternes væsentlige rolle for platformsarbejdet på de nationale arbejdsmarkedet, og hvorfor de er blevet overset i den nuværende danske arbejdsmarkedsforskning. Inspireret af den såkaldte kritiske migrationslitteratur ønsker vi at adressere, hvorledes dansk arbejdsmarkedsforskningens metodologiske udgangspunkt hviler på en kombination af en *nationalstatslogik* og en *arbejdsmarkedslogik*. Selvsamme kombination kendetegner den såkaldte danske arbejdsmarkedsmodel, hvor arbejderen ufravigeligt knyttes sammen med statsborgeren. Inspireret af kulturteoretikerne Sandro Mezzadra og Brett Neilson (2013) foreslår vi en gentænkning af 'statsborger-arbejder'-figuren, der siden 1950'erne har etableret en særlig indretning af det nationale arbejdsmarked specielt i Danmark såvel som i de andre nordiske lande. Denne indretning er netop karakteriseret ved, at (løn)arbejdet typisk har givet adgang til de samme rettigheder som statsborgerskabet, hvilket er meget langt fra arbejdsmigranternes virkelighed. Således argumenterer vi for, at både arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedsforskningen i Danmark er gennemsyret af, hvad antropologen Liisa Malkki (1992) kalder 'den nationale orden'. En orden, hvor anvendelsen af nationalstatlige kategorier skaber en specifik virkelighedsopfattelse af sociale fænomener, hvis sigte er at reproducere nationalstatens institutionelle ramme (se for eksempel også Bakewell, 2008).

Med begrebet metodologisk nationalisme stiller migrationsforskerne Nina Glick-Schiller og Noel B. Salazar (2013) sig kritiske over for en ideologisk orientering inden for forskning i sociale og historiske processer, der netop tager nationalstatens institutioner og kategorier som sit analytiske udgangspunkt (se også Wimmer & Glick Schiller, 2003; Xiang, 2016).⁶

6 Den metodologiske nationalisme tillader desuden heller ikke, argumenterer Glick Schiller og Salazar (2013), at have blik for den interne migration, der foregår inden for nationalstatens grænser.

Vores argument er, at når dansk arbejdsmarkedsforskning tilvejebringer deres analytiske kategorier gennem selvsamme empiriske kontekst, der studeres, skaber det en snæver fortolkningsramme med en række epistemologiske udfordringer, som relationen mellem transnational migration og gig-økonomien udfordrer. Dette ses blandt andet ved den konsekvente brug af dikotomien 'danskere/udlændinge' (se for eksempel Ilsøe & Larsen, 2020, 2022), hvilket reproducerer en nationalstatslig diskurs om, hvem der tilhører det 'etablerede arbejdsmarked', og hvem der ikke gør. Konsekvenserne ved dette analytiske blik er, at forskningen overser, hvordan de nationalstatslige logikker gennemsyrrer arbejdsmarkedets institutioner og kategorier, hvilket i vidensproduktionen således favoriserer dem, der anses for at være en del af nationalstaten på grund af statsborgerskab. Med andre ord medproducerer nationalstaten præmisserne for vores forståelse af gig-økonomiens udvikling, hvilket videreføres i viden, der produceres om de digitale platformes indtog på det danske arbejdsmarked. Her placeres migranten således på forhånd i en position på kanten af det, der i den danske arbejdsmarkedsforskning betegnes som 'det etablerede arbejdsmarked'.

For at overkomme denne analytiske svaghed argumenterer vi for, at der er vigtige indsigter at hente fra den kritiske migrationslitteratur. Denne litteratur undersøger særligt, hvordan arbejdsmigranternes mobilitet medieres gennem transnationale netværk og infrastrukturer (Xiang & Lindquist, 2014), samt hvordan migranter responderer på denne infrastruktur (Spanger & Andersen, 2023). Antropologerne Biao Xiang og Johan Lindquist (2014) argumenterer for eksempel for, at migranternes ruter foregår i en række netværk af aktører – inklusive staten – der tilsammen skaber bestemte transnationale migrationsinfrastrukturer afhængig af den geografiske, sociale, kulturelle og økonomiske kontekst, der studeres. Disse transnationale migrationsinfrastrukturer *bevæger* migranten, hvis interne dynamik på en og samme tid gør det sværere og friere for arbejdskraften at migrere. Ifølge Xiang og Lindquist (2014, s. 132) skal migration således ikke begribes som et system, men som bevægelige infrastrukturer, hvor ustabile migrationsmønstre kan forekomme, og hvor migrationsstrømme også kan være fragmenterede, kortlivede og pludselig tager andre retninger end først tiltænkt. De transnationale migrationsinfrastrukturer etableres gennem en sammenfiltrering af en række dimensioner (den sociale regulative, teknologiske, kommercielle eller humanitære) med hver sin logik og praksisser som for eksempel uformelle netværk blandt migranter, statens regulering, digital teknologi, der har til formål at effektivisere gennem kontrol og kommunikation, profitoptimering og meget mere. Sammenfletningen af disse dimensioner både inden for, uden for og på tværs af nationalstater muliggør i sidste instans en potentiel udnyttelse af arbejdsmigranter (Spanger & Hvalkof, 2020). Det væsentlige ved dette perspektiv er således, at staten blot er én aktør ud af flere (for eksempel formidlings- og vikarbureauer, arbejdsgivere eller fagforeninger), hvorfor det at tage udgangspunkt i statens politiske kategorier – som den danske arbejdsmarkedsforskning gør – ikke nødvendigvis indfanger den udviklede mobilitet, der gør transnational arbejdsmigration mulig (Spanger & Andersen, 2023). I det næste afsnit tager vi udgangspunkt i Lucas' fortælling. Vores ærinde med denne fortælling er at analysere og diskutere, hvordan nationalstaten indgår som en central aktør i udformningen af platformsarbejdet.

Fra studerende i Rumænien til Wolt-bud i Danmark

Lucas – der er i midten af tyverne og rumænsk statsborger – arbejder som madudbringer hos Wolt. Han er et af de mange mennesker, der suser forbi på cykelstien på sin scooter for at bringe mad ud til Københavns sulte indbyggere. Som Wolts interne statistik viser, er det faktisk over halvdelen af deres bude, som er migranter, og direktøren for Wolt Danmark er også meget bevidst om, at migranter udgør en vigtig arbejdskraft for virksomhedens

eksistens på det danske arbejdsmarked (Wolt 2021, interview 25 maj, 2021). Som en af disse migranter ankom Lucas til Danmark i 2019. Men på trods af hans status som EU-borger var hans rejse fra Rumænien dog langt fra gnidningsfri og omfattede en række omveje, før han begyndte at arbejde som Wolt-bud i København. Han flyttede fra en lille landsby på landet til en af de større rumænske byer for at studere statskundskab, men droppede ud efter et år. Ifølge Lucas søgte han efter en bedre fremtid end den, der var udsigt til i Rumænien. Her toppede de nordiske lande listen af ønskede destinationer. ”Alle er virkelig venlige i de nordiske lande,” forklarede Lucas, ”alle har lige muligheder”.

Med meget få penge på lommen var Lucas’ første destination Tjekkiet. Her findes et væld af virksomheder, hvor rumænere anvendes som billig arbejdskraft, navnlig inden for byggebranchen. Ifølge Lucas bruger rumænske statsborgere ofte Tjekkiet som et springbræt til at komme videre ind i Europa. Allerede efter to uger i Tjekkiet rejste Lucas videre til Sverige: ”Jeg mødte et par andre fra Rumænien i Tjekkiet, der også arbejdede i København med at omdele reklamer. De satte mig i kontakt til en eller anden mand med virksomhed i Malmø, der gav mig fire måneders udokumenteret arbejde”. Arbejdsgiveren sørgede for, at Lucas fik et sted at bo sammen med de andre rumænere i Malmø, mens han fire dage om ugen blev kørt til Storkøbenhavn for at omdele reklamer. Således befandt Lucas sig i grænselandet mellem Danmark og Sverige. Gennem dette job fandt han en vej ind på det danske arbejdsmarked, da han fik en kontrakt med en underleverandør for en af de største omdelingsvirksomheder i Danmark i Nordsjælland. Han begyndte at arbejde som Wolt-bud i januar 2020 efter at have set en jobannonce på Facebook, hvor Lucas efterfølgende også efterfølgende fandt et billigt værelse i København ved brug af sit netværk til andre rumænske migranter.

Som international forskning også viser, gør Lucas brug af en række digitale platforme for at facilitere sin transnationale rejse på samme måde, som mange andre migrantarbejdere gør (se for eksempel Altenried, 2021; van Doorn, 2023; van Doorn & Vijay, 2021). Hans historie viser dog også, hvordan migrationsprocessen, der fører ham til platformsarbejdet hos Wolt, langt fra er så gnidningsfri og ligetil, som den ellers dominerende fortælling om migranternes vej til platformsarbejde afspejler, at vejen fra migranternes hjem til Wolt er en rute uden forhindringer på grund af de digitale platformes fleksible indretning af arbejdet (se for eksempel Altenried et al., 2020). For Lucas var mødet med det institutionelle system i Danmark en af de største barrierer, fordi han ikke taler det danske sprog og ikke har kendskab til registreringssystemet. Hvor han før ikke var registreret hos hverken den svenske eller danske stat i forbindelse med arbejdet som reklameomdeler, tog det ham mange måneder at blive registreret i Danmark og få et CPR-nummer og CVR-nummer, så han kunne oprette en enkeltmandsvirksomhed og dermed arbejde igennem Wolts platform.⁷

Jeg tog ind til SIRI [Styrelsen for International Rekruttering og Integration] og prøvede at bruge Google Translate, men det var ikke godt nok. Jeg havde skrevet noget ned på forhånd hjemme fra. I sidste ende fik jeg dog bestilt mit CPR-nummer. Det tager normalt to til tre uger at få det, men for mig tog det fem måneder. Jeg kom i februar og fik først mit gule sundhedskort i juli.

Lucas’ historie afspejler, hvordan den regulative dimension og den teknologiske understøtter hinanden, hvilket gør migrationsinfrastrukturen uigennemskuelig for arbejdsmigranten

⁷ CPR-nummer referer til et personnummer i det centrale personregister og er nødvendigt for at få adgang til velfærdsydelse m.m. CVR-nummer referer til et virksomhedsnummer, som er nødvendigt, da budene arbejder som selvstændige erhvervsdrivende og dermed ikke er direkte ansat hos Wolt.

og ender med at være en stor forhindring. Dette står i skarp kontrast til den dominerende fortælling om adgangen til platformsarbejde. En fortælling, som synes at resonere stærkt hos Lucas. Da han først fik skaffet sig adgang til Wolt, betragtede han arbejdet som fleksibelt: ”For mig er Wolt ligesom ... partnerskabet er ligesom, at mit firma samarbejder med andre firmaer. Således skal jeg ikke forvente et skema [fra *Wolt*] ... Jeg respekterer friheden”. Forestillingen om, at ingen, hverken arbejdsgiver eller andre, bestemmer over hans tid eller de andre bude, korresponderer med de digitale platformes eget narrativ og overskyggende brand som formidlere af frihed og fleksibilitet. Her ser vi således en sammenfletning af den teknologiske og den kommercielle dimension, som står i kontrast til den forrige sammenfletning mellem den regulative og teknologiske dimension, hvor Lucas snarere synes at være uforstående over for statens teknologiske system, der forbliver uigennemskueligt, om end han i sidste instans ender med at få de dokumenter, der er nødvendige, for at han overhovedet kan oprette sig hos Wolt.

På trods af denne ”respekt for friheden” i platformsarbejdet sørger Lucas paradoksalt for altid at få vagter fra 15.00 til 21.00 hver dag, hvor han er garanteret et minimum af leveringer (to til tre i timen) ved at stå til rådighed i Wolts algoritmiske system. For Lucas handler det om være optimere tiden med det formål at tjene endnu flere penge. Hastighed – og gerne inden for et bestemt tidspunkt – er derfor den altafgørende faktor, hvorfor ret basale fænomener som regnvejr, spørgsmålet om selv at spise eller at skulle rengøre termotasken i henhold til Fødevarestyrelsens regler bliver set som barrierer i forhold til at kunne udføre leveringerne hurtigt. Modsat er algoritmens organisering af udbringerne også uigennemskuelig for Lucas. Nogle dage får han mange ordrer, andre dage næsten ingen. Som han retorisk spørger under interviewet: ”Hvad laver du i dag?” Intet. Jeg var udenfor i mange timer, men intet ... Og hvis du kun sidder stille, tjener du ingen penge.”

Lucas’ fortælling giver ikke kun et indblik i de udfordringer, der kan være ved at arbejde på en af de mange digitale platforme på det danske arbejdsmarked, eller hvordan mange migranter balancerer på grænsen mellem den dokumenterede og udokumenterede økonomi (se også Andersen et al., 2022). Hans fortælling giver også et indblik ind i de udfordringer, som migranter oplever, når de skal navigere på tværs af nationale grænser for at finde arbejde, samt hvordan de skal navigere i det danske system for at opnå et dokumenteret ophold.

Prækæritet som norm og kringlet transnational mobilitet

Lucas’ fortælling om at arbejde som Wolt-bud i København deler en række ligheder med den dominerende fortolkning af platformsarbejdet i den eksisterende forskning som prekært – særligt i relation til unge danske statsborgeres virke på de digitale platforme. Som ungdomsforskerne Mette Lykke Nielsen og Cæcilie Sloth Laursen demonstrerer i artiklen ”Unge på digitale platforme: Prekært arbejde eller unge entreprenører?” (2020), hersker den samme forståelse af fleksibilitet som en form for frihed i arbejdet. Umiddelbart kunne deres analyse af unge danske statsborgere, om hvorledes platformsarbejdet er bekvemt i forlængelse af deres transition fra den ene statsbetalte uddannelse til en anden, minde meget om Lucas’ oplevelser. Som Nielsen og Laursen konkluderer, fortæller de unge ”om et ureguleret arbejdsmarked, hvor de ikke får nogen hjælp og støtte i arbejdet, og hvor de ikke indgår i længerevarende arbejdsfællesskaber” (2020, s. 119). Dette bliver ifølge forfatterne ikke problematiseret af de unge selv og kan hænge sammen med det relativt korte tidsperspektiv, som de går til platformsarbejdet med: Det er ikke noget, som de vil blive ved med. Ikke desto mindre argumenterer Nielsen og Laursen (2020, s. 120) for, at de unge oplever en ny form for prækaritet, fordi hele ansvaret for sikkerhed og risici uddelegeres til dem og ikke en reel arbejdsgiver.

Men hvor det fra de unges perspektiv synes mere at være et spørgsmål enten om at finde et hurtigt arbejde for at spare op til en backpackerrejse til Sydamerika, understøtte udgifter til studierne eller være en trædesten ind på det 'etablerede' arbejdsmarked, viser Lucas' historie noget helt tredje. For ham er det ikke et spørgsmål om at blive en del af et andet nationalt arbejdsmarked eller tage et pusterum fra studierne. For Lucas handler det snarere om at få mulighed for at generere penge uanset det nationale arbejdsmarkedets indretning, hvortil det at være prekær er et nødvendigt vilkår. Inspireret af kulturteoretikerne Brett Neilson og Ned Rossiters argument i "Precarity as a Political Concept, or, Fordism as Exception" (2008) argumenterer vi for, at prekæritet i den danske arbejdsmarkedsforskning (uanset industri) forstås som et 'atypisk' fænomen i en specifik historisk periode, der udspringer af mangel på sikkerhed, affødt af negative konsekvenser ved hele tiden at skulle løbe risici og ved manglende lønarbejderrettigheder såsom løn under sygdom eller feriepenge (Andersen et al., 2022; Spanger & Hvalkof, 2020). Det videnskabsteoretiske grundlag for denne tilgang hviler på historiske præmisser fra Fordismen særligt fra 1950 til 1970 om et arbejdsmarked karakteriseret af stabile arbejdsforhold og ansættelsesstrukturer som normen, hvor ustabilitet og usikkerhed er en undtagelse (se også Hirslund, 2020 for en udførlig diskussion).

Prekæritet bliver af arbejdsmarkedsforskningen i Danmark, som vi tidligere påpeget, ofte forstået som et mere eller mindre statisk og 'atypisk' fænomen. Denne forståelse indfanger dog ikke implikationerne ved Lucas' prekæritet som et uundgåeligt vilkår på tværs af nationalstatens grænser. Hvis anskuer vi prekæritet fra migrantens perspektiv, er det med andre ord omvendt. Som Lucas' historie også illustrerer, er det i stedet ustabilitet og usikkerhed, der er normen for hans arbejdsliv. Således må prekæritet forstås som en relationel tilblivelsesproces og ikke et statisk kriterium, der danner grundlag for en vurdering af, hvorvidt Lucas er prekær eller ej. Dette er ikke unikt for migranter, der arbejder igennem digitale platforme, men gør sig også gældende for migranter, som arbejder inden for industrier såsom landbrug, byggeri eller rengøring i Danmark (Andersen et al., 2022; Spanger & Hvalkof, 2020). Lucas' historie viser, hvordan platformsarbejdet langsomt bliver vævet ind i den transnationale migration fra Rumænien til Danmark, som er betinget af en migrationsinfrastruktur, der ikke blot bygger på én bestemt prekær relation på kanten af 'det etablerede arbejdsmarked'. Det at være prekær er således normen snarere end undtagelsen, hvis vi tager udgangspunkt i migrantens perspektiv.

Migranternes fravær i den danske arbejdsmarkedsforskning om platformsarbejde skyldes således til dels, som vi tidligere argumenterede for, det videnskabsteoretiske udgangspunkt, der tilsiger, at lønarbejde er tæt kædet sammen med statsborgerskabet. Når 'lønarbejder-statsborger-figuren' fastholdes, vil det analytiske udgangspunktet altid hvile på en andetgørelse af migrantfiguren, som vi illustrativt har skildret i Lucas' fortælling.

Lucas' kringlede rejse fra Rumænien til Danmark afspejler netop en sammenfiltrering af den regulative (nationalstatens grænser), teknologiske (digitale registreringssystemer og den digitale platform) og sociale dimension (netværk til andre migranter), der skaber den transnationale migrationsinfrastruktur fra Rumænien til Tjekkiet over Sverige til Danmark. Den er både betinget af sociale kontakter, som han etablerer i løbet af sin rejse, de sociale medier og den digitale teknologi lige fra nationalstatens registreringssystemer til Wolts platform samt modtagerstatens udlændingepolitik (i dette tilfælde Danmark). Lucas' fortælling afspejler således, hvordan rejsen til Danmark ikke var planlagt nøje, men hviler på en særlig forestilling et geografisk område i det globale nord. Som en kontinuerlig proces samler Lucas viden op på vejen til Danmark, både i Tjekkiet og Malmø, hvortil han til sidst ender med det 'fleksible' platformsarbejde som Wolt-bud i København.

Med arbejdet som avisomdeler får han muligheden for at flytte til København. Disse ændringer betød, at han pludselig skulle registres i det danske folkeregister, skattesystem, oprette bankkonti i en dansk bank og underskrive en arbejdskontrakt. Set fra et arbejdsmarkedsforskningsperspektiv afspejler denne udvikling, at Lucas går fra et udokumenteret til et dokumenteret ansættelsesforhold og således er *på vej ind* på det danske arbejdsmarked. Sådant en fortolkning mener vi er utilstrækkelig, idet den ikke formår at indfange, hvorledes det netop er sammenfletningen af både statens regulering, markedets udbud/efterspørgsel-dynamikker og den digitale teknologis organisering af arbejdet, der blot reproducerer Lucas' allerede prekære position på kanten af det 'etablerede' arbejdsmarked.

Den måde, hvorpå folkeregisteret (med CPR-nummer, Mit-/NemID og CVR), lønudbetaling og skattesystemet er kædet sammen, er yderligere et eksempel på, hvordan det nationale arbejdsmarked reproduceres efter det dyadiske bånd mellem 'statsborger-arbejder' i statens digitale rum. Et rum, der for Lucas er endnu mere uigennemskueligt trods hans brug af Google Translate og assistance fra myndighederne. Denne uigennemskuelighed er ikke enestående. Uanset ansættelsesform og industri har nogle migranter svært ved at navigere i det danske system, hvilket arbejdsgivere samt formidlingsbureauer profiterer på (Spanger & Andersen, 2023; Spanger & Hvalkof, 2020). De digitale platforme gør præcis det samme. Set fra Lucas' perspektiv er arbejdet på platformen udelukkende et spørgsmål om at optimere sin indkomst igennem en rationalisering af arbejdstiden. For eksempel er han udelukkende interesseret i at undgå to leveringer, der ligger langt fra hinanden. Således bliver både Wolts algoritmiske organisering af arbejdet og den danske arbejdsmarkedslogik uigennemskuelig for Lucas.

Opsummerende kan det således understreges, at den dyadiske figur 'statsborger-arbejder' på den ene side reproduceres gennem det politiske ideal 'den danske model', som også er det epistemologiske grundlag for den danske arbejdsmarkedsforskning. På den anden side forskyder sammenfletningen af statens regulering, markedets dynamikker og de digitale platforme relationen mellem det 'at være statsborger' og det 'at være lønarbejder'.

Da mørket sænkede sig over Kongens Nytorv

Tilbage på Kongens Nytorv til strejken mod afskaffelse af Wolt-budenes weekendbonus begyndte mørket at sænke sig. Mens budene i de lyseblå jakker råber pladsen op, cykler et bud fra platformen Hungry forbi på den anden side af vejen med en grøn taske på ryggen, og i samme øjeblik stormer en Volkswagen Up med fire unge mennesker forbi pladsen. Bilen dytter, og to af dem sender en fuckfinger ud ad vinduet til strejken. Et af Wolt-budene går rundt på pladsen med sin cykel, deler flyers ud og forklarer forbigående og andre nysgerrige om deres strejke, og hvorfor de er her. Han kommer fra Indien og er derfor – modsat Lucas – ikke EU-statsborger. Han har været i Danmark et godt stykke tid. Først som studerende, hvor han gik med aviser for at kunne tjene nok til at modtage SU.⁸ Han er blevet færdig med sine studier, og arbejdet som Wolt-bud på fuld tid er det, der tillader ham at blive i Danmark. Tre unge hvide mænd i udkanten af menneskeskaren spørger ham om budenes løn: Hvad de får i timen? Wolt-buddet fra Indien forklarer, at de ikke er timelønnet. I stedet prøver han at forklare, at de bliver betalt per tur. En af de hvide danske mænd kan ikke rigtig forstå systemet. Det får ham til at omformulere sit spørgsmål til, hvor mange ture han så kan få per time, og hvad det samlet set giver af timeløn: 4 ordrer i timen giver 110 kroner, svarer det indiske Wolt-bud. Som tilskuernes

8 Statens Uddannelsesstøtte, som migranter har mulighed for at modtage, hvis de kan dokumentere, at de udfører 10 timers arbejde om ugen.

spørgsmål til den demonstrerende migrant fra Indien afspejler, viser det sig således ikke kun at være en udfordring for dansk arbejdsmarkedsforskning, men i det hele taget for det omgivende samfund, når det kunne til skulle at forstå og begrebsliggøre organiseringen af Wolt-buddenes arbejde. Samt, ej at forglemme, den forbipasserende bil med de fire unge mænds fuckfinger og det omgivende samfunds interesse for migranternes arbejdsvilkår på de digitale platforme.

Konklusion

Vi har i denne artikel diskuteret forholdet mellem netop platformsarbejde og transnational migration og særligt demonstreret, hvordan dette forhold udfordrer den danske arbejdsmarkedsfornings analytiske kategorier og videnskabsteoretiske perspektiv. For at overkomme denne udfordring har vi undersøgt, hvordan transnational migration knyttes til måden, de digitale platforme udfordrer arbejdsmarkedet i Danmark på. Med blik for den såkaldte metodologisk nationalisme har vi demonstreret, hvordan dansk arbejdsmarkedsforskning om de digitale platforme i Danmark trækker på en nationalstatslig logik. Denne logik skaber en række epistemologiske udfordringer, idet de analytiske kategorier udspringer af den samme empiriske virkelighed, der studeres. For eksempel kortlægges digitale platforme gennem arbejdsmarkedets kategorier for, hvornår noget er 'lønarbejde' eller 'afkast fra kapital'. Et andet eksempel er måden, prekæritet undersøges på. Her er det igen arbejdsmarkedets kategorier som 'atypisk', 'det regulerede' eller 'etablerede' arbejdsmarked, der bliver gjort til kriterier for, hvornår platformsarbejde skal betragtes som prekært. Som vi i denne artikel har argumenteret for, er der tale om et perspektiv, hvis præmisser stadig hviler på 'statsborger-arbejder-figuren'. Konsekvensen af denne metodologiske tilgang er en andetgørelse af migranter som præmis for det analytiske arbejde. Når migranternes erfaringer med platformsarbejdet på det danske arbejdsmarked ikke passer ind disse analytiske arbejdsmarkedskategorier, overses deres væsentlige rolle for de digitale platforme og dermed også i den nuværende danske arbejdsmarkedsforskning.

Med afsæt i Lucas' fortælling som Wolt-bud har vi i stedet teoretisk diskuteret, hvordan relationen mellem transnational migration og platformsarbejdet også må analyseres i lyset af dens sammenfletning med statens institutionelle regulering og markedets dynamikker. Med udgangspunkt i begrebet om migrationsinfrastrukturer er vores ærinde at tilbyde et analytisk greb, der dels kan være med til at skubbe dansk arbejdsmarkedsforskning i en ny retning, dels kan være med til at nuancere forståelserne af platformsarbejdets indtog på det danske arbejdsmarked, samt vise hvorledes transnational migration igangsætter en lang række dynamikker, der foregår, før platformsarbejdet udføres. Disse dynamikker er både med til at opretholde de digitale platformes eksistens, forskyde den nationale forståelse af arbejdsmarkedet, men samtidig også fastlåse migranter i en normaliseret prekær situation på kanten af det såkaldt etablerede arbejdsmarked.

Taksigelser

Tak til Dan Hirslund for værdifulde kommentarer og en grundig gennemlæsning af en tidligere version af denne artikel. Dertil et tak til tidsskriftets redaktører og de to reviewer for gode og vigtige indvendinger. Dele af artiklens argumenter blev præsenteret og diskuteret med deltagerne ved seminarerne Prekarisering, Mobilitet og Transformationer på Arbejdsmarkedet og Migrant Labour/Contingent Labour afholdt ved Aalborg Universitet København.

Litteratur

- Altenried, M. (2021). Mobile workers, contingent labour: Migration, the gig economy and the multiplication of labour. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 1–16 (online first). <https://doi.org/10.1177/0308518X211054846>
- Altenried, M., Bojadžijev, M., & Wallis, M. (2020). Platform (im)mobilities: Migration and the gig economy in times of COVID-19. *Routed Magazine*, 10.
- Andersen, M., Spanger, M., & Hvalkof, S. D. (2022). Living a Precarious Life as Migrant Worker in the Danish Labour Market. I R. Schröder, A. S. Oliva, & S. Jensen (Red.), *Situating Displacement: Explorations of Global (Im)Mobility* (s. 57–68). Peter Lang.
- Bakewell, O. (2008). Research Beyond the Categories: The Importance of Policy Irrelevant Research into Forced Migration. *Journal of Refugee Studies*, 21(4), 432–453.
- Gleerup, J., Nielsen, B. S., Olsen, P., & Warring, N. (2018). Prekarisering og akademisk arbejde. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 20(1), 9–29. <https://doi.org/10.7146/tfa.v20i1.108195>
- Glick Schiller, N., & Salazar, N. B. (2013). Regimes of Mobility Across the Globe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 39(2), 183–200.
- Hirslund, D. (2020). Prekarisering i et nationalt og globalt perspektiv—Mellem usikkerhed, udsathed og udstødelse. I D. Hirslund, J. R. Møller, & K. L. Salamon (Red.), *Prekarisering uden grænser* (s. 11–35). U Press.
- Huws, U. (2016). Logged labour: A new paradigm of work organisation? *Work Organisation, Labour and Globalisation*, 10(1), 7–26. <https://doi.org/10.13169/workorglaboglob.10.1.0007>
- Ilsøe, A. (2017). The digitalisation of service work – social partner responses in Denmark, Sweden and Germany. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 23(3), 333–348. <https://doi.org/10.1177/1024258917702274>
- Ilsøe, A., & Jesnes, K. (2020). Collective agreements for platforms and workers: Two cases from the Nordic countries. I K. Jesnes & S. M. N. Oppegaard (Red.), *Platform work in the Nordic models* (s. 53–67). Nordic Council of Ministers.
- Ilsøe, A., Jesnes, K., & Hotvedt, M. (2020). Social partner responses in the Nordic platform economy. I K. Jesnes & S. M. N. Oppegaard (Red.), *Platform work in the Nordic models* (s. 68–78). Nordic Council of Ministers.
- Ilsøe, A., & Larsen, T. P. (2020). Digital platforms at work: Champagne or cocktail of risks? I A. Strømmen-Bakhtiar & E. Vinogradov (Red.), *The Impact of the Sharing Economy on Business and Society: Digital Transformation and the Rise of Platform Businesses* (1. udg., s. 1–20). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429293207>
- Ilsøe, A., & Larsen, T. P. (2021a). Platformsøkonomiens udvikling i Danmark – stabilitet og forskelle. *Samfundsøkonomen*, 1, 45–53. <https://doi.org/10.7146/samfundsokonomien.v2021i1.125544>
- Ilsøe, A., & Larsen, T. P. (2021b). Why do labour platforms negotiate? Platform strategies in tax-based welfare states. *Economic and Industrial Democracy*, 1–20.
- Ilsøe, A., & Larsen, T. P. (2022). *Digitale arbejdsmarkeder: Fra jobs til opgaver*. DJØF Forlag.
- Ilsøe, A., & Madsen, L. (2017). *Digitalisering af arbejdsmarkedet: Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme* (157). Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.
- Laursen, C. S., Nielsen, M. L., & Dyreborg, J. (2021). Young Workers on Digital Labor Platforms: Uncovering the Double Autonomy Paradox. *Nordic Journal of Working Life Studies*, 11(4), 65–84.
- Malkki, L. (1992). National Geographic: The Rooting of Peoples and the Territorialization of National Identity Among Scholars and Refugees. *Cultural Anthropology*, 7(1), 24–44.
- Mezzadra, S., & Neilson, B. (2013). *Border as Method, or, the Multiplication of Labor*. Duke University Press.
- Neilson, B., & Rossiter, N. (2008). Precarity as a Political Concept, or, Fordism as Exception. *Theory, Culture & Society*, 25(7–8), 51–72.

- Newlands, G. (2022). 'This isn't forever for me': Perceived employability and migrant gig work in Norway and Sweden. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 1–18. <https://doi.org/10.1177/0308518X221083021>
- Nielsen, L. Y., & Nielsen, M. L. (2020). Neoliberalt digitalt arbejdsliv: Personlige profileres betydning for unge med platformsarbejde. I R. Andreasen, R. R. Pedersen, & C. Svabo (Red.), *Digitale liv: Brugere, platforme og selvfrestillinger* (s. 209–226). Roskilde Universitetsforlag.
- Nielsen, M. L., & Laursen, C. S. (2020). Unge på digitale arbejdsplatforme: Prekært arbejde eller unge entreprenører? *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 1(2), 105–123.
- Nielsen, M. L., Laursen, C. S., Dyreborg, J., & Nielsen, L. Y. (2021). *Risici og arbejdsmiljø blandt unge på de nye digitale arbejdsmarkeder: Et kollaborativt udviklingsprojekt (RADAR-projektet)*. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.
- Rasmussen, S., & Madsen, P. K. (2017). Platformøkonomien og prekariatet. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 19(1), 46–62. <https://doi.org/10.7146/tfa.v19i1.109077>
- Rasmussen, S., Nätti, J., Larsen, T. P., Ilsøe, A., & Garde, A. H. (2019). Nonstandard Employment in the Nordics – Toward Precarious Work? *Nordic Journal of Working Life Studies*, 9(6), 7–32.
- Spanger, M., & Andersen, M. (2023). Convoluted mobility: On the precarious movements of transnational migrant workers. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 49(13), 3473–3491. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2023.2179463>
- Spanger, M., & Hvalkof, S. D. (2020). *Migranternes mobilitet: Mellem kriminalisering, menneskehandel og udnyttelse på det danske arbejdsmarked*. Aalborg Universitetsforlag.
- Standing, G. (2011). *The Precariat: The New Dangerous Class*. Bloomsbury Academic.
- van Doorn, N. (2023). Liminal Precarity and Compromised Agency: Migrant experiences of gig work in Amsterdam, Berlin, and New York City. I I. Ness (Red.), *The Routledge Handbook of the Gig Economy* (s. 158–179). Routledge.
- van Doorn, N., Ferrari, F., & Graham, M. (2022). Migration and Migrant Labour in the Gig Economy: An Intervention. *Work, Employment and Society*, 37(4), 1099–1111. <https://doi.org/10.1177/09500170221096581>
- van Doorn, N., & Vijay, D. (2021). Gig work as migrant work: The platformization of migration infrastructure. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 1–21 (online first).
- Wimmer, A., & Glick Schiller, N. (2003). Methodological Nationalism, the Social Sciences, and the Study of Migration: An Essay in Historical Epistemology. *International Migration Review*, 37(3), 576–610.
- Wolt. (2021). *Wolt i medierne: Vores kurerpartnere og deres adresser*. <https://blog.wolt.com/dnk/2021/02/13/wolt-i-medierne/>
- Woodcock, J., & Graham, M. (2020). *The Gig Economy: A Critical Introduction*. Polity Press.
- Xiang, B. (2016). Beyond Methodological Nationalism and Epistemological Behaviouralism: Drawing Illustrations from Migrations within and from China. *Population, Space and Place*, 22(7), 669–680.
- Xiang, B., & Lindquist, J. (2014). Migration Infrastructure. *International Migration Review*, 48(1), 122–148.